1919 - Eti yenilmesi câiz olmayan deniz hayvanları var mıdır?

Soru

Eti yenilmesi câiz olmayan deniz hayvanları var mıdır?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Allah Teâlâ'nın üzerimizdeki nimetlerinden birisi de dînimiz İslâm'ı bize kolay kılması, bize baskı uygulamaması ve gücümüzün yetmediği şeylerle bizi sorumlu tutmamasıdır.

Nitekim Allah Teâlâ, geçmiş dînlerde haram kılınan pek çok şeyi bize helal kılmıştır. Çünkü Allah Teâlâ bizim için kolaylık diler.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[يُرِيدُ اللهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ ... سورة البقرة من الآية: 185 ...]

"...Allah, sizin için (dîninde) kolaylık ister, zorluk istemez..." (Bakara Sûresi: 185)

İşte Allah Teâlâ'nın geçmiş dînlerde haram kılıp da bize helal kıldığı şeylerden birisi de deniz yiyecekleridir. Bu deniz yiyecekleri ister canlı veya ölü olsun, hayvan ya da bitki olsun, fark etmez.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعاً لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُماً وَاتَّقُواْ اللهَ الَّذِيَ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ سورةالمائدة الآية: 96]

"(Ey müslümanlar! İhramlı olduğunuz zaman) bir geçimlik olmak üzere deniz avı yapmak (canlı avlamak) ve (ölü) deniz ürünlerini yemek hem size (mukimlere), hem de yolculara helâl kılındı. Kara avı ise, (hac veya umre için) ihramlı olduğunuz sürece size haram kılındı.(Hesap için)

huzurunda toplanacağınız Allah'a karşı gelmekten sakının." (Mâide Sûresi: 96)

İbn-i Abbas -Allah ondan ve babasından râzı olsun- âyetin tefsirinde şöyle demiştir:

"Denizin avı (sayd'ı); ondan canlı olarak alınan (çıkarılan)dır. Yiyeceği (taâmı) ise, denizin, ölü olarak dışarı attığı hayvandır."

Bazı ilim ehli, suda yaşayan hayvanlardan bazı türleri, helal kılınan bu hayvanların dışında tutmuşlardır ki bu hayvanlar şunlardır:

1. Timsah: Âlimlerin cumhuruna göre timsahın etini yemek câiz değildir. Çünkü timsah karada da yaşamasına rağmen azı (kesici) dişi vardır. Uzun süre suda kalsa bile dînen yasaklanmış (haram kılınmış) yönü ağırlık kazanır - ki o da karada yaşayan bir hayvan olmasıdır-.

Ancak Mâlikîler, Allah Teâlâ'nın:

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعاً لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ ...

"(Ey müslümanlar! İhramlı olduğunuz zaman) bir geçimlik olmak üzere deniz avı yapmak (canlı avlamak) ve (ölü) deniz ürünlerini yemek hem size (mukimlere), hem de yolculara helâl kılındı..."

Genellik ifâde eden emrine dâhil olduğu için timsahın etini yemenin câiz olduğu görüşüne varmışlardır.

Nitekim (99056) nolu sorunun cevabında bu konuya daha detaylı cevap vermiştik.

2. Kurbağa: Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- öldürülmesini yasakladığı için kurbağanın etini yemek câiz değildir.

Nitekim Abdurrahman b. Osman'ın -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste o şöyle demiştir:

[أَنَّ رَسُولَ اللهَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ قَتْلِ الضِّفْدَعِ.] رواه أحمد وابن ماجه وهو في صحيح الجامع

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kurbağayı öldürmeyi yasakladı." (Ahmed ve İbn-i Mâce rivâyet etmişlerdir. "Sahihu'l-Câmi'", hadis no: 6970)

Bu konuda dînî kâide şudur:

Öldürülmesi dînen yasaklanan bir hayvanın etini yemek de câiz değildir. Çünkü dînen yasaklanan hayvanın etinin yenilmesi câiz olsaydı, öldürülmesi de câiz olurdu.

3. Deniz yılanı: Bazı ilim ehli deniz yılanını, helal kılınan bu hayvanların dışında tutmuştur. Ancak doğru olan görüş; eğer sadece suda yaşıyorsa, Allah Teâlâ'nın:

... أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعاً لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ

"(Ey müslümanlar! İhramlı olduğunuz zaman) bir geçimlik olmak üzere deniz avı yapmak (canlı avlamak) ve (ölü) deniz ürünlerini yemek hem size (mukimlere), hem de yolculara helâl kılındı..."

Genellik ifâde eden emrine dâhil olduğu için deniz yılanının etini yemek câizdir.

4. Susamuruve kaplumbağa: Doğru olan görüşe göre boğazlandıktan (kesildikten) sonra susamuru ve kaplumbağanın etini yemek câizdir. Çünkü kaplumbağa hem karada, hem de suda yaşayan bir hayvandır. Bu sebeple kaplumbağa kesilmeden yenilmesi haram olan hayvan hükmündedir.

Burada bir kâide vardır ki o da şudur:

Hem karada, hem de suda yaşayan hayvanlar, -ihtiyatlı olarak- karada yaşayan hayvanların hükmünü alır. Bu sebeple bu durumdaki hayvanların kesilmesi (boğazlanması) gerekir. Ancak yengeç bu hükmün dışındadır. Hem karada, hem de suda yaşamasına rağmen yengecin kesilmesi gerekmez. Çünkü yengecin kanı yoktur.

5. Suda yaşamış olsa bile insanın vücûduna zararlı olan her hayvanın etini yemek de câiz değildir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[وَلاَ تَقْتُلُواْ أَنفُسَكُمْ إِنَّ اللّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيماً] سورة النساء من الآية: 29 ...

"(Allah'ın haram kıldığı günahları işleyerek) kendinizi helâk etmeyin.Şüphesiz Allah, size karşı çok merhametlidir." (Nisâ Sûresi: 29)

Yine şöyle buyurmuştur:

[وَلاَ تُلْقُواْ بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ ... سورة البقرة من الآية: 195]...

"Kendi kendinizi tehlikeye atmayın." (Bakara Sûresi: 195)

Bu konuda detaylı bilgi edinmek için bkz: "el-Muğnî", c: 11, s: 83. "er-Ravdu'l-Murbi' Hâşiyesi", c: 7, s: 430. "İbn-i Kesîr Tefsiri", c: 3, s: 197. Salih el-Fevzân, "Ahkâmu'l-Et'ime"

Allah Teâlâ en iyi bilendir.